

Verslag 27 januari 2022, 2de bijeenkomst werkgroep Het Mouwtje

Welkom en inleiding

Op 9 december heeft de eerste (online) bijeenkomst plaatsgevonden. Toen is er over dilemma's gesproken op basis van vier thema's: (Groen)beheer, Natuur en klimaatadaptatie, Gebruik van het park en Cultuurhistorische waarde. Deze avond heeft veel input opgeleverd. Zowel wensen voor de toekomst als hele concrete zaken over een specifiek stuk van het parkgebied. Al die informatie hebben we op een rijtje gezet en gebundeld tot concrete elementen. De leden van de werkgroep hebben ongeveer een week voor de sessie een conceptversie van de visie ontvangen. Deze versie geeft alvast een eerste indruk van wat er met de input is gedaan. Dit is het moment om de concept visie nog te kunnen aanpassen. De doelen van vanavond zijn: Het toetsen of we het goed verwoord hebben en/of er nog iets mist? Tegelijkertijd willen we vooruitkijken naar het vervolg. De uitwerking van de visie komt in een beheerplan en in een uitvoeringsplan te staan.

In het beheerplan wordt beschreven hoe het dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd. Denk hierbij aan de concrete dagelijkse dingen zoals het legen van de prullenbakken, het onderhoud aan het groen, het onkruid schoffelen, wanneer snoeien we de bomen, etc. In het uitvoeringsplan staan losse, eenmalige projecten zoals het restaureren van metselwerk, of bankjes die teruggeplaatst moeten worden. Dit is ook voor andere collega's of partijen die met het beheer bezig zijn.

Vanavond willen we samen met de werkgroep kijken hoe we die projecten gaan prioriteren. We willen graag van jullie horen wat het belangrijkste is om aan te pakken.

Het toekomstbeeld is opgebouwd uit een algemeen gedeelte met kaders en het cultuurhistorisch onderzoek dat voor het hele parkgebied geldt en een verdere uitwerking per thema.

In hoofdstuk vijf hebben we binnen de thema's gewerkt met het woord waarderingen en waardevolle elementen. We zijn nog aan het zoeken naar het juiste begrippen hiervoor. We bedoelen hiermee ook de optelsom van de onderverdeling naar het behoud, herstel en inspiratie/kansen en alle punten/elementen die daar onder vallen. En in hoofdstuk 6 gebruiken we het woord uitgangspunten als schakel naar de uitwerking.

De belangrijkste algemene ambities voor het gehele gebied zijn als volgt:

- Het parkgebied is een plek voor iedereen, waar jong en oud graag komen en zich welkom voelen.
- De aantrekkelijkheid van het park kan worden vergroot door:
 - Het verbeteren van de toegankelijkheid.
 - De zichtbaarheid van de toegangen en het verbeteren van de verbindingen tussen de verschillende delen.
- De essentie van het ontwerp van Tersteeg dient behouden te blijven en vormt het kenmerkende karakter van dit park. Veranderingen zijn mogelijk, mits ze een bijdrage leveren aan het behoud van de uitstraling en het gebruik van het park.

In gesprek met Mentimeter over de waarderingen/ambities uit 'Toekomstbeeld het Mouwtje'

(zie uitslag Mentimeter resultaten in de bijlage)

Toelichting vertegenwoordiger Vrienden van het Bredius op 'weinig ambitieus':

Er staan goede dingen en fijn dat we voortgang boeken en dat er een eerste stuk ligt waar we het met elkaar over kunnen hebben. Ik moest best wel even doorbladeren in het document voor ik echt bij de visie was voor wat we dan willen. Ik dacht zelf dat er meer in zou zitten dan alleen het uitlaten van de hond en het rekening houden met de historische context. Ik dacht zelf aan een plek die mensen verbindt, een voorbeeld kan zijn in Nederland op het gebied van biodiversiteit en aan een parel in Gooise Meren. De lat mag wel wat hoger.

Reactie gemeente:

We moeten rekening houden met alle input die we krijgen. We kunnen niet een kant op gaan. We moeten de visie op hoofdlijnen uitwerken. Dit is ook wat de raad wil om het te kunnen vaststellen. We kunnen het onderdeel inspiratie/kansen wel versterken om het beeld wat Dennis schetst te bereiken. We moeten wel ergens de balans vinden tussen de mensen die het willen behouden zoals het is en de mensen die het willen veranderen. Het vervelende van een heel ambitieus toekomstbeeld is dat er dan ook mensen afhaken. Details werken we verder uit in het uitvoerings- en beheerplan. De plannen zijn voor het college van b&w om vast te stellen.

Reactie vertegenwoordiger van Vrienden van het Bredius over 'hangt op aan bewoners':

Wat mij opvalt aan het hele document (zowel vanuit de kaders als op andere plekken) is dat heel nadrukkelijk naar voren komt dat het erg van de bewoners afhangt of het park naar een hoger niveau getrokken kan worden. Ik schrok daar een beetje van. Ik had liever willen lezen dat we het samen doen.

Ik ben ook erg benieuwd hoe dat er in de praktijk uit zal zien. Bijvoorbeeld als de bewoners niet zoveel doen als verwacht, is het dan mislukt?

Reactie gemeente:

We hebben er mee te maken dat het budget is teruggebracht door de raad. Het is zeker niet de bedoeling dat de bewoners het alleen gaan doen. Het basisniveau wordt sowieso door de gemeente gedaan. De gemeente vindt het park heel belangrijk dat blijkt ook uit het feit dat we samen met jullie aan deze visie werken. Ook in projecten zal de gemeente de kar trekken maar heeft daarvoor wel de hulp van inwoners nodig. We zullen 'het samen doen' wat nadrukkelijker in de visie opnemen.

Toelichting Groen(beheer)

De visie hebben we beschreven per thema en onderverdeeld naar de onderdelen: behoud, herstel en inspiratie/kansen. In de presentatie hebben we alleen de punten herstel en inspiratie/kansen opgenomen omdat daar het meeste werk in zit. Behoud is meer het goed onderhouden van wat je hebt en krijgt een plek in het beheerplan. Denk hierbij aan de bomen die kenmerkend zijn voor het ontwerp, solitair staan en bijzondere boomsoorten die we vooral willen behouden. De beplanting op de taluds (kleine heesters onderaan en de wat grotere bovenin) krijgt ook een plek in het beheerplan. Voor wat betreft het herstel kun je denken aan terugbrengen van zichtlijnen (weiland en taluds) zoals bedoeld door Tersteeg. Dit kun je straks terugvinden in het beheerplan en ook in het uitvoeringsplan (achterstanden wegwerken).

Qua kansen: Denk aan het ontwikkelen van een buurtmoestuin op de gemeentewerf of in het weiland.

Uitdrukkelijke wens van de bewoners is één beheerder voor het park aan te stellen. De gemeenteraad zal hierover beslissen. Zelfbeheer zien we ook als een kans voor iets extra's; aan de ene kant voor de verbinding (met elkaar samen iets doen) en aan de andere kant voor de kwaliteit van het groen dat soms meer onderhoud vraagt dan wij kunnen geven. Dit wordt ook verder uitgewerkt in het beheerplan.

Belangrijk is te weten wat er mogelijk is op het weiland. Hierover gaan we nog in gesprek met Waternet.

Een bewoner heeft een inventarisatie gemaakt van de planten waarvoor dank!

Er is inderdaad een beplantingsplan nodig voor in het uitvoeringsplan en dit zal door iemand met verstand van beplanting gemaakt moeten worden.

(zie uitslag Mentimeter over de beoordeling in de bijlage)

Reactie vertegenwoordiger vrienden van het Bredius: Er staan goede elementen in zoals de wildgroei van bomen en de taluds. Dat wordt goed benoemd. Er staan ook goede ideeën en goede initiatieven. Maar ik mis ook het 'groen' van het park. Dat mag grootser worden gemaakt. Er moet echt flink wat werk verzet worden om het toekomstproof te maken en wat daarvoor nodig is. Dit mag sterker naar voren komen in het stuk. Het hangt ook aan het woord visie, een stip op de horizon, een bepaald ambitieniveau. Een ideaalbeeld waar je met elkaar na toe streeft en alle aspecten die daarbij horen.

Reactie procesbegeleider:

Er zit een verschil tussen een haalbaar toekomstbeeld en een ambitieus toekomstbeeld. De gemeente zal daar een tussenweg in moeten vinden want haalbaar is ook fijn. Je kan een heel circus beloven maar het moet ook wel te doen zijn in geld en mankracht.

Buurtbewoner:

Ik denk dat je met een visie niet gelijk aan de haalbaarheid hoeft te denken. Met een visie mag je wel tot aan de horizon gaan. Daarna kom je met het uitwerken van je visie en kom je aan de grenzen van de haalbaarheid. Maar als je met visie niet kijkt naar waar je echt heen zou willen dan kom je er überhaupt niet. Dan blijf je sowieso halverwege steken. Ik denk dat je in de visie nog niet naar de haalbaarheid hoeft te gaan want dat komt in de uitwerking.

(zie uitslag Mentimeter over wat er nog mist in dit thema)

Gesprek met vertegenwoordigers van Vrienden van het Bredius.

Zij geven aan dat ze graag de kans grijpen om als Vrienden van het Bredius actief verder mee te werken aan het leveren van input voor de visie.

Reactie Procesbegeleiding: Er volgt nog een reactieformulier want we kunnen ons voorstellen dat met Mentimeter de lading niet helemaal wordt gedekt en dat je tijd nodig hebt om er even voor te zitten. Dus grijp straks je kans om via het formulier nog input te geven zodat de gemeente het kan aanvullen in de conceptvisie.

Buurtbewoner:

Wat ik mis is: Je hebt een prachtig park, een goed en bekend ontwerp van een goeie ontwerper en er wordt bijvoorbeeld niet gesproken over ecologische waarden. Die zie ik niet terug in het ambitieniveau. Je kan ook zeggen: We willen hier een verdomd mooi historisch park bewaren, duurzamer maken door het op te tillen naar een hoger ecologisch niveau en dat doen we samen met een goeie architect. Als Gooise Meren willen we laten zien dat we iets historisch niet verder laten verwaarlozen (dat hebben we vaak genoeg gedaan). Hier laten we zien dat we echt een groene gemeente zijn, die hart voor z'n groen heeft en er ook goed en duurzaam mee omgaat, toekomst gericht.

Gemeente: Ik denk dat we hetzelfde bedoelen alleen zullen we nog eens goed kijken hoe we het formuleren. We moeten ons wel realiseren dat het droombeeld verder weg is en tegelijkertijd kijken naar wat we al veel sneller kunnen bereiken. Hier zit een spanningsveld tussen. Het park is 100 jaar geleden ontworpen, laten we kijken hoe het nog zeker 100 jaar mee kan gaan op een manier die mensen kunnen waarderen. Dat wil niet zeggen dat er niks veranderd.

Buurtbewoner: Ik vraag me af. Meer ambitie is natuurlijk fantastisch die heb ik zelf ook met het park maar hoeverre is dat realistisch als je beheerbudget omlaaggaat?

Gemeente:

Het moet een wisselwerking worden tussen meer ambitie en toch wat realistisch/haalbaar is volgens mij.

Toelichting Natuur en klimaatadaptatie

Heeft een overlap met (groen) beheer dat maakt het ook lastig. Het weiland is een essentieel onderdeel van het ontwerp en moet behouden blijven. Hierdoor zie je ook het unieke hoogteverschil terug. De bewoners willen graag dieren hebben grazen op het weiland zodat het weiland ook een functie heeft. Dat gaat niet helemaal ideaal vanwege het verbod op mesten. We streven een weiland met dieren na en zullen moeten kijken wat er kan. Ook de strakke lijnen van de oevers horen bij het ontwerp en zullen behouden moeten blijven. Vooral op de plekken waar de mensen verblijven/wandelen. Op de plekken waar meer groen is, zou je naar meer natuurlijke oevers kunnen gaan.

Qua herstel kun je denken aan het zicht op het weiland vergroten. Zoals het eilandje dat is aangelegd om de waterkwaliteit te verbeteren. Daar is het groen verder ontwikkelt waardoor het zicht op het weiland ontbreekt. Hier moeten we onderzoeken hoe we de ecologische/natuur waarde kunnen behouden/versterken en tegelijkertijd ook de beleavingswaarde van het weiland vergroten. Denk aan het omtrekken van de stronk van een boom waardoor de ijsvogel zich daar kan huisvesten.

Qua kansen op korte termijn (vergroten van de biodiversiteit) denken we aan het strooien van kruidenmengsels op stukken gras maar ook door inheemse soorten in de beplantingstroken te gebruiken. Dit nemen we straks op in het beheerplan.

(zie uitslag Mentimeter over de beoordeling in de bijlage)

Toelichting Gebruik van het park

Het park heeft veel verschillende soorten gebruikers. Wat we willen behouden is dat de gebruikers daar ook in de toekomst een plek hebben. In de bijeenkomsten is ook naar voren gekomen dat er op momenten overlast wordt ervaren op sommige plekken. We zien het ook als een hersteloptie om verblijfszones te realiseren voor specifieke doelgroepen zodat ze ook een eigen plek kunnen innemen als ze dat willen. Verder is ook genoemd om de toegankelijkheid van het park te verbeteren ook voor minder valide groepen. We moeten nog onderzoeken of de beperkte toegankelijkheid van toepassing is. De vraag die hier aan ten grondslag ligt is ook welke sociale functies zijn er mogelijk in het park en wat past het beste?

Qua kansen zien wij:

- Keuze en inrichting verblijfszones samen met betrokken doelgroepen.
 - Keuze voorzieningen robuust, duurzaam en passend bij het park.
 - Verbreden gebruik met culturele functie.
 - Eigen rol bezoekers bij overlast / zwerfvuil en het plaatsen van extra afvalbakken bijvoorbeeld
 - Complete rondgang door creëren extra verbindingen waardoor je ook een ommetje kunt maken.
- (zie uitslag Mentimeter over de beoordeling in de bijlage)

Toelichting buurtbewoner:

Waar ik nu voor de zoveelste keer tegen aanloop is het feit dat we praten over een visie en de bewonersgroep heeft allerlei ideeën. Kijk de basis van het park is 100 jaar. Ik geloof niet dat er heel veel aan moet veranderen. De maatschappij verandert, de natuur verandert en daarom denk ik dat we wat moeten schaven aan het park. Dat is mijn idee. Kijk sommige willen een speeltuin en anderen willen dat niet. We komen als groep met suggesties/ideeën zo concreet mogelijk en dan pas kan de visie opgemaakt worden. De visie zal vooral opgemaakt moeten worden door de gemeente rekening houdend met de diverse wensen van de bewoners die soms haaks op elkaar staan. En daar moeten we een keuze in maken. De raad zal daar ook opmerking over hebben en wel of niet mee akkoord gaan. Ik heb het gevoel dat we teveel willen en ik denk dat het een illusie is dat wij als werkgroep het eens zullen worden over dezelfde visie. Maar we kunnen wel hele goede positieve suggesties aandragen. Dat wilde ik even kwijt.

Gemeente: We zullen sterker moeten motiveren welke richting we opgaan.

Toelichting Cultuurhistorische waarde

Het park vertegenwoordigt een hoge monumentwaarde, de oorspronkelijke opzet van het park is nog goed herkenbaar.

Dat willen we ook behouden voor de toekomst.

Qua herstel is geconstateerd dat delen van het park zijn aangetast of verloren zijn gegaan. Dit gaat over gebouwde elementen maar ook over de paden, watergangen, trapleuningen, etc.

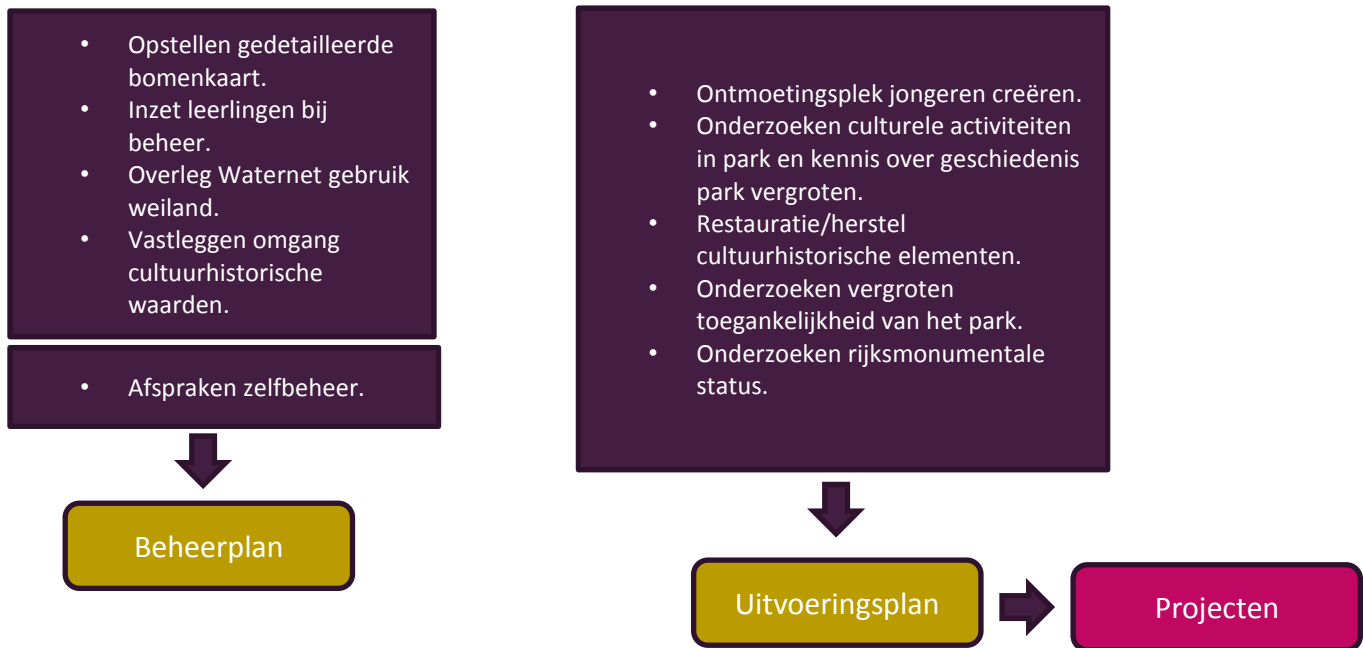
Bij 'inspiratie en kansen' geven we aan hoe we denken dat te kunnen gaan doen. Alles restaureren en herstellen kun je zien als een ambitie maar daar kunnen we ook een prioritering in aanbrengen. Rekening houdend met het veranderende gebruik. Het park is niet meer het wandelpark zoals 100 jaar geleden is bedacht. Het wordt nu anders en intensiever gebruikt. In het beheerplan leggen we vast hoe we met cultuurhistorische waarden in de toekomst willen omgaan. Het park heeft natuurlijk deels een monumentenstatus en ligt het in beschermd dorpsgezicht. Dat betekent dat grote wijzigingen altijd getoetst moeten worden. In het beheerplan kun je aangeven hoe je dat dan gaat doen. We zien ook een kans om via informatieborden/cultuureducatie de kennis over het park te vergroten. Vertel de geschiedenis over het park en hoe bijzonder het park is.

De gekoppelde restauratiesubsidie voor de gemeentelijke monumentenstatus is minimaal. In het geval van rijksmonumentale bescherming zou je eventueel aanspraak kunnen maken op subsidie van het rijk. Dit kan een voordeel zijn maar heeft ook consequenties bijvoorbeeld dat je een meerjarenonderhoudsplan moet opstellen en dat je iedere wijziging moet toetsen, een vergunning nodig hebt en in bepaalde gevallen het rijk om advies moet vragen. We kunnen onderzoeken hoe het rijk tegenover een rijksmonumentale status staat. Als gemeente kunnen we die status niet toekennen.

(zie uitslag Mentimeter over de beoordeling in de bijlage)

Pauze 10 minuten

Toelichting op het uitvoeringsprogramma = beheerplan + uitvoeringsplan bij elkaar opgeteld.

Uitgangspunten beheerplan

Biodiversiteit: De wijze waarop de biodiversiteit kan worden vergroot, nemen we op in het beheerplan.

Yuverta: Onderzoek of het mogelijk is dat leerlingen van Yuverta een rol kunnen spelen in het beheer van het parkgebied.

Bomen: Opstellen gedetailleerde bomenkaart zodat duidelijke keuzes gemaakt kunnen worden in zake het verwijderen, maar ook het planten van bomen.

Weiland: Overleg met Waternet over het gebruik van het weiland.

Natuur: Onderzoek of door veranderingen in de vegetatie op het eiland langs het weiland zowel de natuurwaarde als de beleefingswaarde (zicht) kunnen worden vergroot.

Cultuurhistorie: In het beheerplan omschrijven we hoe wordt omgegaan met de cultuurhistorische waarde van het parkgebied.

Zelfbeheer: In overleg met de bewoners worden afspraken over zelfbeheer vastgelegd in een overeenkomst

Mist u nog uitgangspunten voor het beheerplan?

(zie uitslag Mentimeter in de bijlage)

Reactie gemeente: zelfbeheer is niet het uitgangspunt. Het is een middel om in het beheerplan verder uit te werken van wat jullie willen. We kennen gebieden waar mensen het groenperk overnemen en plantjes van ons krijgen en het verder helemaal gaan beheren. Tijdens de vorige sessie is ook aangegeven dat jullie liever werken met samenwerkdagen, met z'n allen snoeien onder begeleiding van de gemeente. Dat gaan we benoemen in het beheerplan.

Verdeling uitgangspunten uit het beheerplan. Waar moeten de accenten op komen te liggen?

(zie uitslag Mentimeter in de bijlage)

Procesbegeleiding:

Alles wordt bijna even belangrijk gevonden maar het omschrijven van de cultuurhistorische waarde in het beheerplan en het vergroten van de natuur- en beleefingswaarde vergroten door andere vegetatie hebben de meeste voorkeur (beide 18%).

Uitgangspunten uitvoeringsplan

Rijksmonument: Onderzoek de mogelijkheid en de wenselijkheid van een rijks monumentale status.

Toegankelijkheid: Onderzoek hoe de toegankelijkheid van het parkgebied verbeterd kan worden, zodat iedereen gebruik kan maken van het park.

Restauratie: Bepalen prioriteiten voor het restaureren en terugbrengen van cultuurhistorische elementen. De aandacht kan daarbij uit gaan naar belangrijke plekken in het ontwerp.

Culturele activiteiten: Onderzoek welke culturele activiteiten de aantrekkelijkheid van het parkgebied kunnen vergroten.

Geschiedenis: Onderzoek op welke wijze de kennis over de geschiedenis vergroot kan worden.

Ontmoeting: Met jongeren in gesprek gaan over een locatie in het park waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten. Het is niet de bedoeling om een voorziening te plaatsen, maar wel een plek te realiseren waar ze kunnen verblijven en geen overlast veroorzaken voor direct aanwonenden.

Spelen: Onderzoek de mogelijkheid om een speelvoorziening te realiseren, eventueel in combinatie met voorzieningen voor hardlopen/bootcamp.

Mist u nog uitgangspunten voor het uitvoeringsplan?

(zie uitslag Mentimeter in de bijlage)

Reactie buurtbewoner: Er wordt van alles gesuggereerd van wat er gedaan zou kunnen worden maar we hebben geen beeld van wat de behoefte werkelijk is en hoe de zaken worden afgewogen. Een behoefte onderzoek is dan wel gepast.

Gemeente:

De uitgangspunten voor een uitvoeringsplan zijn aspecten die we kunnen gaan onderzoeken. Dus op dat moment gaan we kijken hoe groot de behoefte is en waar precies behoefte aan is. De uitkomst kan zijn dat er minder behoefte aan is dan op voorhand gedacht.

In welke volgorde zouden we deze mogelijke projecten volgens u moeten oppakken? Zet ze op volgorde van belangrijkheid. (zie uitslag Mentimeter in de bijlage)

Vervolgproces

- Toetsen toekomstbeeld (reactieformulier)
- Besluitvorming
- Planning beheerplan

Vragen en afronding

Vertegenwoordiger van Imkervereniging: In de aanbevelingen van het cultuurhistorisch onderzoek staat dat de bestemming van de plek waar de imkervereniging zit een andere bestemming zou moeten krijgen. Dat wil de imkervereniging niet. De bestemming 'maatschappelijke doeleinden' willen ze graag zo houden.

Gemeente: Bestemmingen kunnen we niet zo maar wijzigen. Het is meer toekomstgericht; stel dat daar ooit een functie verandert dan kan overwogen worden om de bestemming aan te passen. Dat zijn we niet op voorhand van plan.

Vertegenwoordiger van Kindertuinen: Over welke budgetten hebben we het eigenlijk?

Gemeente: Voor het opstellen van het beheerplan is er budget (15.000,-- euro) dus dat beheerplan gaan we maken. Voor het onderhoud is er nu jaarlijks 20.000,-- euro beschikbaar (exclusief uren van de gemeente). Als er een specialist ingehuurd moet worden kost dat extra geld.

Voor het uitvoeringsplan is er budgettechnisch nog veel onzeker. Voor het moment dat we graag willen dat iets een project wordt, moeten we op dat moment bij het college/de raad aankloppen en kijken of we daar budget beschikbaar voor kunnen krijgen.